

Μεταβαλλόμενα Φυσικά Όρια και Περιοχές Εγκατάστασης Προσφύγων: Ανάπτυξη Μεθοδολογίας Σχεδιασμού ενός Βιοκλιματικού Προσφυγικού Καταυλισμού

Ε. Βάλλη

Σχολή Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο,

Ρήγα Φεραίου 167, 26222 Πάτρα,

Email: evdokia.valli@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά τη μελέτη του προσφυγικού φαινομένου και του πώς επιδρά χωρικά στην εκάστοτε περιοχή εγκατάστασης των προσφύγων, καθώς και τη σχεδιαστική πρόταση μίας βασικής βιοκλιματικής και με μειωμένες ενεργειακές ανάγκες τυπολογίας γειτονιάς και των καταλυμάτων που την αποτελούν. Η παρούσα μελέτη εφαρμογής αφορά τον επανασχεδιασμό του ΚΥΤ Μόριας Λέσβου αλλά πρέπει να τονιστεί ότι δεν προτείνεται απλά μία τυπολογία αλλά αναδεικνύεται η μεθοδολογία με βάση την οποία θα μπορούσε να προσαρμοστεί σε οποιονδήποτε καταυλισμό.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός είναι η δημιουργία ενός οδηγού που μπορεί μελλοντικά να συμβάλει στο σχεδιασμό καταυλισμών που προσφέρουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στους κατοίκους τους ενώ πληρούν τα κριτήρια του περιβαλλοντικού σχεδιασμού, αφού αναλύονται μία προς μία οι παράμετροι που θα αντιμετωπιστούν ανά περίπτωση, συνδυάζοντας και αξιοποιώντας πληροφορίες και γνώσεις από διαφορετικά πεδία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.

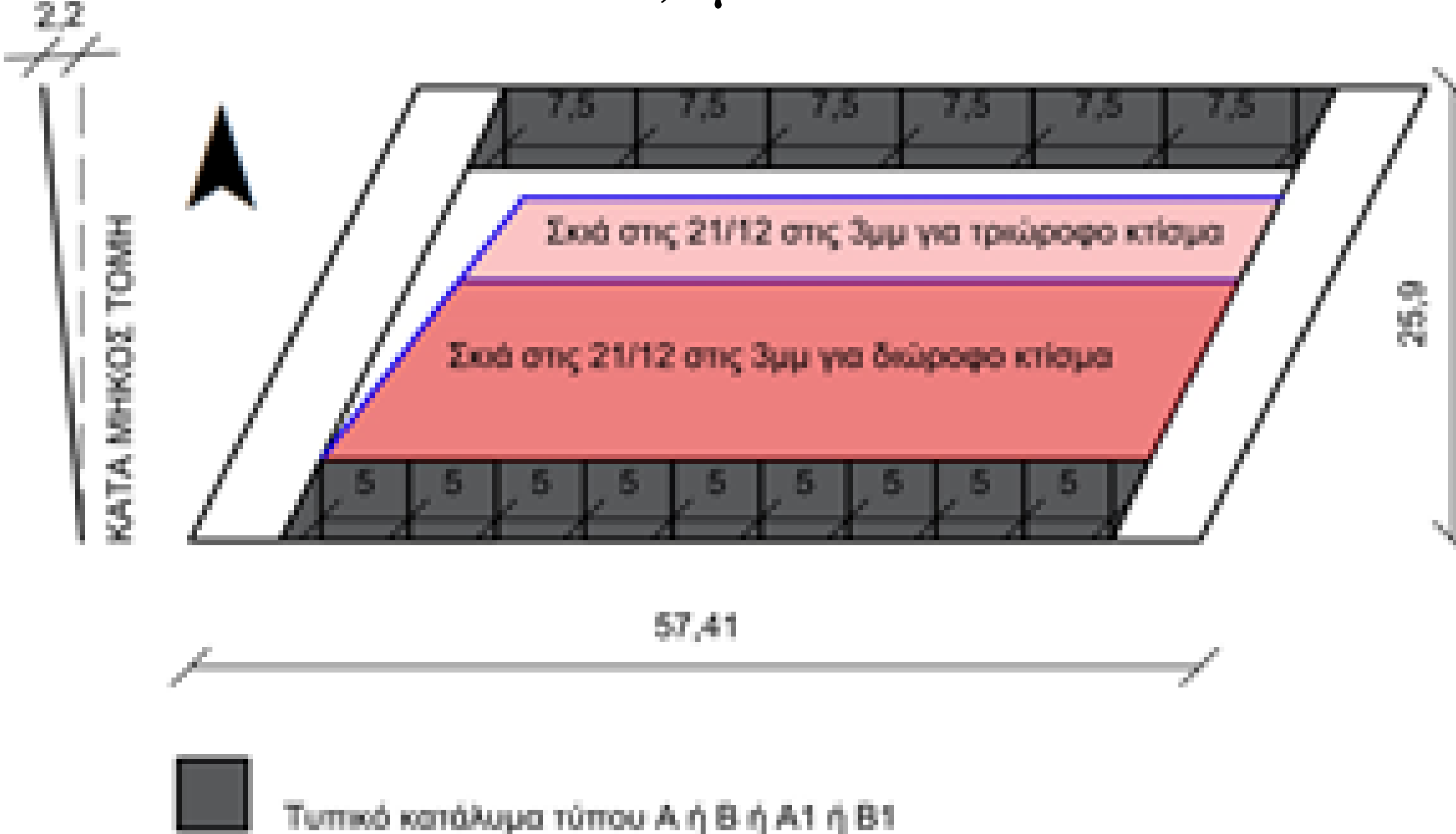
Αρχικά μελετήθηκε το προσφυγικό φαινόμενο, υπάρχοντες καταυλισμοί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έγινε έρευνα σχετικά με τα χαρακτηριστικά που καθιστούν έναν καταυλισμό λειτουργικό. Εκτός αυτών, μελετήθηκαν διάφορα παραδείγματα προσφυγικών καταλυμάτων, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική των χωρών προέλευσης προσφύγων, όπως και συμβατικά βιοκλιματικά κτίρια.

Έτσι προέκυψε η σχεδιαστική πρόταση της τυπικής γειτονιάς- κοινότητας και οι τυπολογίες καταλυμάτων. Παράλληλα, όσον αφορά τα καταλύματα, προτείνονται δύο εντελώς διαφορετικά υλικά, τα οποία εξυπηρετούν διαφορετικές ανάγκες.

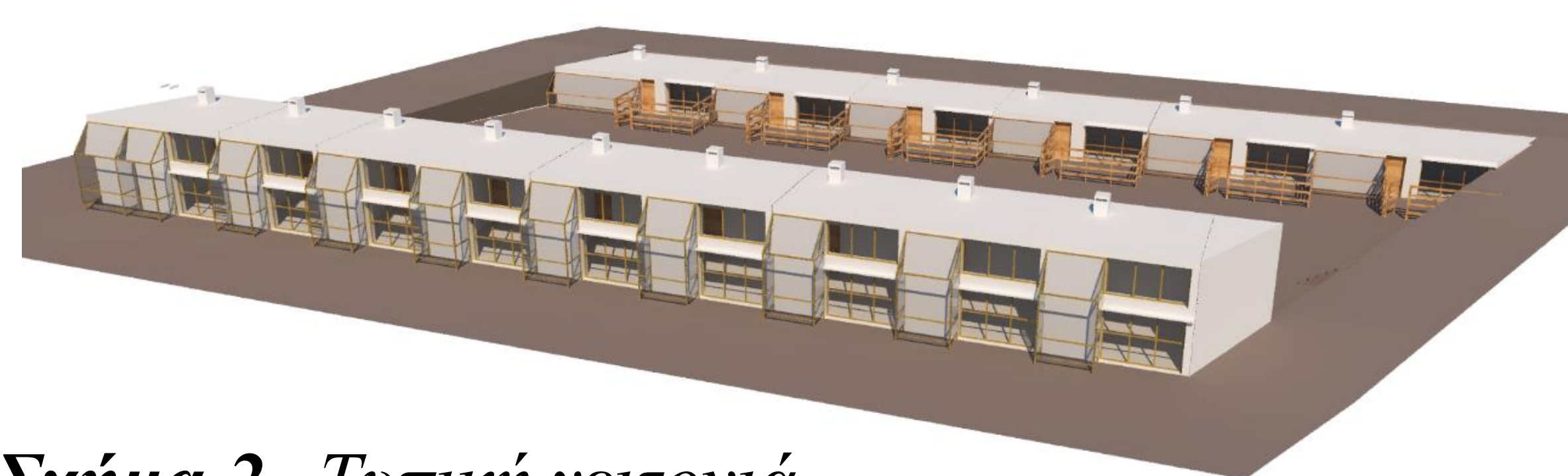
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Αρχικά σχεδιάστηκε μία τυπική γειτονιά, που αποτελείται από 15 καταλύματα των έξι κατοίκων. Εντούτοις υπάρχει η δυνατότητα καθ' ύψος ανάπτυξης, που μπορεί να οδηγήσει στη στέγαση 144 κατοίκων σε 24 καταλύματα. Όσον αφορά τη μεθοδολογία σχεδιασμού της γειτονιάς, αφορά τα εξής:

- Νότιος προσανατολισμός καταλυμάτων
- Διεύθυνση των δρόμων παράλληλη στους επικρατούντες ανέμους, για επαρκή αερισμό.
- Απόσταση κτιρίων και διαστάσεις αυλής, με βάση το μη αλληλοσκίασμό των κτιριακών όγκων για εξασφάλιση μέγιστου ηλιακού κέρδους το χειμώνα.
- Αριθμός καταλυμάτων γειτονιάς με βάση κάναβο 2,5 μέτρων, και πλάτος καταλυμάτων πολλαπλάσιο του 2,5μ.

Σχήμα 1 Τυπική κάτοψη γειτονιάς

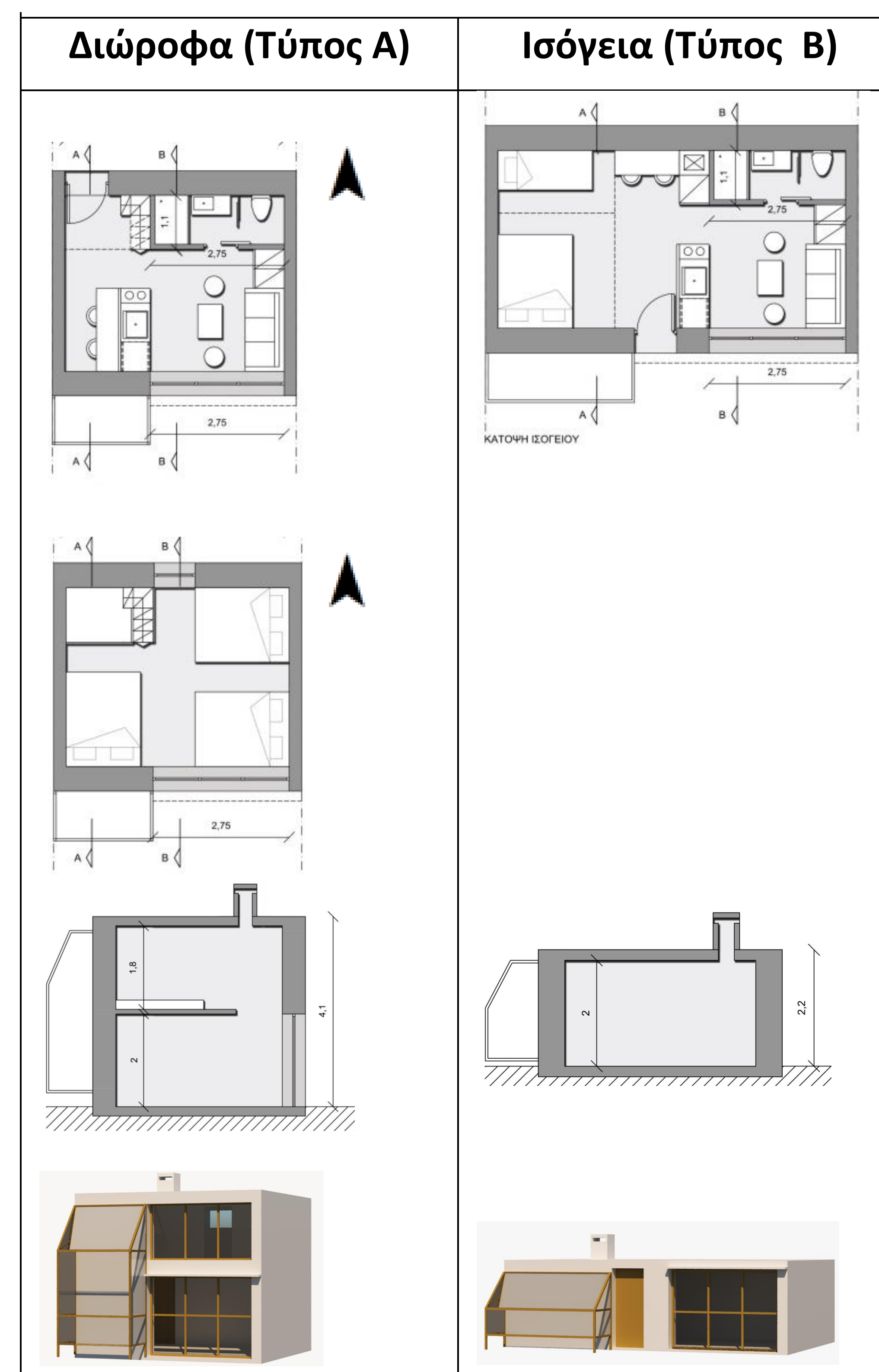
Σχήμα 2 Τυπική γειτονιά

Όσον αφορά τις τυπολογίες καταλυμάτων, οι δύο βασικές είναι η Α (νότια πλευρά γειτονιάς), που είναι διώροφη και η Β (βόρεια πλευρά γειτονιάς), που είναι ισόγεια. Τα προτεινόμενα καταλύματα έχουν βιοκλιματικά χαρακτηριστικά που είναι τα εξής:

- Ηλιακό θερμοκήπιο στο νότιο τμήμα, που αφαιρείται το καλοκαίρι
- Μεγάλο νότιο άνοιγμα/ Μικρό βόρειο
- Ρολά για εξωτερική σκίαση των ανοιγμάτων
- Διαμπερής αερισμός με χρήση πύργου αερισμού
- Τοίχοι, πάτωμα και οροφή με υψηλή θερμική αντίσταση και θερμοχωρητικότητα.

Όσον αφορά το ζήτημα των υλικών κατασκευής προτείνονται δύο εντελώς διαφορετικά υλικά, τα οποία εξυπηρετούν εντελώς διαφορετικές ανάγκες. Η πρώτη εκδοχή θα γίνει με άψητη λάσπη με την κατάλληλη περιεκτικότητα σε άργιλο και είναι, αν και πιο χρονοβόρα, με χαμηλό κόστος, με τη μικρότερη δυνατή εμπειροχόμενη ενέργεια και το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η δεύτερη εκδοχή είναι πιο τυποποιημένη, λιγότερο χρονοβόρα αλλά με μεγαλύτερο κόστος και εμπειροχόμενη ενέργεια υλικών, αλλά ταυτόχρονα έχει την ευελιξία να υλοποιηθεί σε περισσότερα είδη εδαφών και να οδηγήσει σε μια ευρύτερη εφαρμογή της παραπάνω τυπολογίας γειτονιάς ανά τον κόσμο. Σε αυτή την εκδοχή, προκειμένου να αυξηθεί η θερμοχωρητικότητα της ελαφράς κατασκευής που έχει επαρκή θερμική αντίσταση, θα τοποθετηθούν δοχεία νερού.

Πίνακας 1 Τυπολογίες καταλυμάτων

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, γίνεται σαφές ότι χάρη στην παρουσίαση της μεθοδολογίας, οι προτεινόμενες τυπολογίες μπορούν να έχουν παραλλαγές ανά περίπτωση προκειμένου να προσαρμοστούν καλύτερα στις συνθήκες του περιβάλλοντος. Παρομοίως, κατά περίπτωση θα αποφασίζονται και τα υλικά κατασκευής. Έτσι, ο παρών οδηγός μπορεί μελλοντικά να συμβάλει στη δημιουργία καταυλισμών με μειωμένες ενεργειακές ανάγκες, που προσφέρουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης στους κατοίκους τους, συνδυάζοντας και αξιοποιώντας πληροφορίες και γνώσεις από διαφορετικά πεδία γνώσης.